

Angara scolara III. 2913

644

A

„Kolozsvári Zene-Conservatorium“

ÉVKÖNYVE

az 1888. évről.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
SZERKESZTETTE.

MAGYARÓSSY GYULA,

INT. TITKÁR.

KOLOZSVÁR.

AZ INTÉZET SAJÁT KIADÁSA.

1889.

A

„KOLOZSVÁRI ZENE-CONSERVATORIUM“

ÉVKÖNYVE

az 1888. évről.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SZERKESZTETTE:

MAGYARÓSSY GYULA,

INTÉZETI TITKÁR.

KOLOZSVÁR.

Az intézet saját kiadása.

1889.

I.

Elnöki megnyitó-beszéd.

— Az 1889. mártius 3-iki közgyűlésen tartotta
Dr. Hintz György, int. elnök. —

Tisztelt közgyűlés!

A Zene-Conservatorium beléletében ismét letűnt egy év; az 1886—88-iki három évi cyklus harmadika, melyről számot adandó, ig. választmányunk alapszabályaink 13. §-a értelmében a mai napra közgyűlést hívott össze. A midőn önöket, t. tagtárs urak, kik szivesek valának ezen meghívásra összegyűlni, szívélyesen üdvözléném, engedjék meg, hogy ezen elnöki székéből, melyre az önök nagybecsült bizalma ismételten ültetett, rövid visszapillantást vessek a közel lefolyt időkre, s pár szóban röviden megemlitsek egyet-mást Zene-Conservatoriumunk immár 70 éves multjáról.

Alkalmat szolgáltat nekem erre egyfelől azon örvendetes tény; hogy egyik helyi lapban, a „Kolozsvár“-ban a nemzeti színházról megjelent történelmi tárczában, intézetünkről is jóakaratu megemlítés tétetik; s kimutatatik, hogy voltak ám ezen intézetnek is szebb s jobb napjai, a midőn ép azon befolyásos körök támogatták legmelegebben ezen culturalis missiót teljesítő együletet, melyeknek távolmaradását, visszavonulását ma sajnos tényként kell följegyezniünk; másfelől alkalmat szolgáltat nekem ezen visszapillantásra a most lezárult 1886—88-iki három évi cyklus, mely alatt intézetünk kiváló eredményeket mutatott föl, úgy a tanítás, mint a zene-gyakorlat terén.

A jelzett hirlapi közlemény kiegészítését — bárha szakértő s a multtal ismeretes, megbízható tollból eredt — megemlítendőnek tartom, hogy intézetünk a nemzeti játékszinnel csaknem egyidejűleg keletkezett, s 1819-ben, mint muzsikai egyesület alakult meg. Úgy akkor, mint később, egész 1848-ig a nemzeti színháznak kiegészítő s nélkülözhetetlen társvállalata volt; általa, illetve működő testülete által láttattak el a színházi köz-, valamint kiséreti (operai) zene. Csakhamar, a mennyiben egy évtizedet, az akkori lassabb fejlődési menet mellett, rövid időnek jelezhetünk, kifejlődött a folyton emelkedő színészeti élet s a nemzeti színház művészeti igényeinek fokozódása mellett, az előbb szerényebb viszonyok közt, de kezdet óta a zeneoktatással foglalkozó művészeti egyesület a 30-as évek elején már muzsikai szorgalom-társasággá alakult, ez által jelezni kívánván a komolyabb zeneirányt s a tanítás, a zeneoktatás figyelmes és intensiv gyakorlatát. — 1836-ban már eljöttek látták annak is az idejét, hogy felkarolva az összes zeneágak kulturáit úgy elméleti, mint gyakorlati irányban

Muzsikai-Conservatorium

nevezet fölvétele mellett, más világvárosok hason intézeteihez képest, az adott viszonyok és körülmények közt szélesebb alapon szervezkedve, ezen még folyton a nemzeti színház hathatós támogatása és testvéries segélyezésében részesült együletet intézetté alakítsák át; fő-céljául tűzvéni ki: a zene- és ének tanulásnak olcsó és tömeges tanítás mellett, a kevésbé vagyonos polgári osztály számára is hozzáférhetővé tételét; s ez által a gyakorlati képesség fejlesztése, közreműködő tagok képzése mellett városunkban egy erős és életképes zenetest megalkotását.

Ezen feladatának teljesítésében igen szép eredmény-nyel dicsekedhetik a Muzsikai-Conservatorium, s talán egészen elérte vala czélját, ha nem jött volna közbe az 1848/9-iki nemzeti szabadságharcz, mely idő alatt, mint minden kulturális intézmény, úgy ezen intézet is, szünetelt.

A nemzeti mozgalmat követő gyászos emlékü 50-es évek elején (1850 — 53-ig) a Muzsikai-Conservatorium újlag megkezdé működését; azonban már csak alig volt képes feladatának megfelelni, mivel részint működő tagjai elszéledtek s elmaradoztak, részint, mivel 1853-iki éven innen a nemzeti színház magán-vállalkozók kezére men-ven át, megkezdődött a katonasággal való zenéltetés; a katonaság (a Piret-ezred zenekara) versenyre kelt — főleg olcsóság tekintetében, — a magánzenészekkel, kik ezen megnehezedett időkben szintén nagyobb díjazást kívántak s le is jártak azon idők, a midőn csakis tisztán művészeti élvezetért ingyen, vagy nagyon csekély honoráriumért vettek részt a műkedvelő zenészek. — És ezen viszonyok közt beállott az orchestralis zene terén egy szünetelés; szűkebb körre lett a zene-mívelés terelve, s az 1844-ben a Zene-Conservatoriumból kivált elégtelen elemek által megalakított Házi zene-körben a kamarai zeneirány fejlesztésére, kisebb vonós zenekari, magán dal- és zeneművek előadása által terjesztetett a zene-kultus.

A házi zenekör az 50-es években virágzó egyletté vált; támogatták úgy anyagilag, mint szellemileg a sok gyakorló zenészt felmutatott német hivatalnokok, kik közt sok kiváló tehetség volt. A midőn 1860-ban ezen elem városunkról szétzüllött, a házi zenekör is szűkebb viszonyok közé került; s ha 1864-ben nem tömörültünk volna egy néhányan a kolozsvári zenészek nestora, az áldott jó, örök ifju és fentisztelt Brassai bácsi körül, úgy bizonyára az is meg-

szünt volna; így azonban id. Bodor Pál, Geltech János, Dietrich Amadeus, az elhunyt Mosel Antal, Mátéfi Károly tagtársak, több más műkedvelő, zenebarát és szerény személyem közreműködésével, előbb Stöger Béla; később Berecz Antal és néhai Pichler Bódog zeneigazgatók alatt sikerült elannyira föléleszteni a házi zenekört, hogy 1867-ben, az alkotmányos élet ujja ébredésének korszakában az 1867/8-iki szini idényre sikerült Sándor József színházi titkár közreműködésével, a katonaságot a színházból kiküszöbölni; polgári zenekart szerződöttünk, mely 10 hónapon át Göcs Ede színházi karnagy vezénylete mellett kielégítő sikerrel működött; s hogy ekkor meg kellett szüntetnünk, az részint a miatt történt, hogy az akkori színházi igazgató pontatlan volt a fizetésben, részint a katonai zenekar és annak kármestere által kifejtett intrigával és folytonos bosszantásokkal szemben, melyek a színházi személyzet részéről naponta megújultak, nem tudtunk s nem akartunk tovább küzködni.

Eközben a Zene-Conservatoriumban csupán hegedű tanítással foglalkoztak, a zene-gyakorlat nem kultiváltott, hogy miért nem, legyen szabad itt mellőznöm, mivel különben az ott uralgó helyzetet kellene föltárnom, mely évtizedeken át, inkább a zene-tehetségek visszafojtásában, a zenegyakorlat fejlődésének megakadályozásában, mint előbbvitelében nyilvánult.

És így történt, s így folyt az egészen az 1870-iki év végéig, a midőn a Zene-Conservatoriumnak reorganizációjára gondolni lehetett, mi tekintetben első sorban a városi hatóság fölhívása adta a kiindulási pontot, mely szerint a vagyon leltározására és annak az elhunyt igazgató, néhai Ruzicska György után leendő átvételére egy városi tanácsos, néhai Lugosi József kir. főkörmányszéki titkár és az én csekély személyemből álló bizott-

ság lett kiküldve. Akkoriban a házi zenekör jegyzője voltam, s így könnyű volt jelenlegi tiszteletbeli elnökünk, id. Bodor Pál, a házi zenekör elnökének közreműködésével ezen két zene-egyletnek, t. i. a Zene-Conservatoriumnak és házi zenekörnek egyesítését kezdeményezni; a mi, a házi zenekörnek mint kamarai zeneegyletnek sok pártolója és lelkes barátjával szemben, kik annak változatlan fentartását óhajtották, nem kis feladat volt.

Több nyilvános szűkebb, mint tágabb körű értekezlet tartatott e kérdésben; a napi sajtó is élénken érdeklődött a fusió iránt; maga a városi hatóság is támogatta az eszmét.

Noha a zenekör egy néhány tagja mindent elkövetett, hogy azt fentartsák; sőt dr. Szombathelyi Gusztáv elnöklete alatt meg is kísérelték még pár hónapon át a külön működést; azonban vállalkozásuk nem sikerülvén, végre: 1871. január havában a két egylet tagjai és intézeteiből alakult közgyűlés Zene-Conservatorium czime alatt az újjászervezést kimondá; megalakítván egyidejűleg egy ideiglenes választmányt, melynek feladatául lőn: új alapszabályok kidolgozása, s azonnal a működés megindítása.

És ekkor azon nem remélt megtiszteltetés ért, hogy ezen id. választmány elnökéül én választattam; tagjai sorában a két intézet legkiválóbb működő tagjai, a nemzeti színházi választmány részéről Sándor József titkár és Lugosi József és több műpártoló közt két ifju tagja akkori társadalmi köreinknek: Herman Ottó és Mátrai Ernő voltak, az utóbbiak, mint a napisajtó akkori jeles tényezői, mindannyian hathatósan támogattak a conservatorium újjászervezésében. Hetekig-hónapokig dolgoztunk, gyűjtöttünk adatokat, alapszabályokat már létező zeneintézetektől; miglen oda jutottunk, hogy egy 1871. július 27-én tartott alapszabályt megállapító közgyűlésen

elfogadható s az igényeknek megfelelő tervezetet tudunk bemutatni.

Benyújtott tervezetünk csekély módosítással elfogadtatott és föl is terjesztetett a m. kir. belügyminiszter urhoz, ki is azt 2351. szám alatt Budán 1871. évi szept. hó 19-én a bemutatási záradékkal ellátta s így a tervezett és már a várva-várt megalakulás ténynyé vált.

Nyomban a szabályok mégerősítésére alakuló gyűlést tartottunk, a midőn is az immáron „Kolozsvári Zene-Conservatorium“ czimen megalakult intézetünk előljárósága a következőleg alakított meg:

1871—1873. A Kolozsvári Zene-Conservatorium tagjai. Elnök: Péchujfalusi gróf Péchy Manó val. belső titkos tanácsos, cs. k. hamarás, a Lipótrend nagykeresztese, vaskorona s pápai szt. Gergelyrend elsőosztályu vitéze, szab. kir. Kolozsvár város országos képviselője stb. stb. Alelnök: Dr. Hintzal György. Zeneigazgató: 187⁰/₂-ben Jákobi Jakab. 187²/₃-ban Pichler Bódog. Titkár: Koncz Dániel. Gondnok: Szenkovich Márton. Pénztárnok: 187⁰/₂-ben Ákoncz János. 187²/₃-ban Demjén László. Hangjegytárnok: 187⁰/₂-ben Kuna Antal. 187²/₃-ban Schusztter Károly.

Választmányi tagok: Ákoncz János, id. Bodor Pál, Brassai Sámuel, Gegenbauer József, Geltch János, Gunesch Károly, Hatfaludi István, Dr. Kolozsvári János, Korbuly Gergely, Pichler Bódog, Dr. Szóts Emil, Vikol Gergely.

Az új szervezetben új pezsgő élet tünt elő; egyre szaporodtak tagjaink, úgy működők, mint pártolók; alapítók is jelentkeztek, kik közt gróf Péchy Manó ő Exc. két rendbeli jelentékeny (900 frt) alapítvánnyal, a Börnemissza bárók, Mikó Imre gróf, Simon Elek, gróf Eszterházy Miguel, Szenkovich Márton és Váradi Mór voltak az elsők. De legnagyobb vívmányunk volt az, a mi-

dőn 1876-ban szabad királyi Kolozsvár város nemes közönsége az eddigi 300 frt subventiót Simon Elek polgármester kezdeményezésére 1000-re emelte, s így megadta intézetünknek a módot szélesebb alapon leendő szervezkedésre; mire nézt, időközben elhalván derék és közkedveltségű igazgatónk, néhai Pichler Bódog, (kinek vezénylete alatt 1874. november havában az ev. luth. egyházban előadtuk Mendelssohn Paulus oratoriumát) valamint az utána megválasztott Jákobi Jakab színházi karnagy eltávozása után, első teendőnk volt szakértő zeneigazgató szerződtetése; ezt csakis a város áldozatkészségéből nyert subventió alapján tehattuk.

Ez ügyben választmányunk beható megfontolás után indítványt tett az 1877. február 18-án tartott közgyűlésen, hogy zeneigazgatónak csak oly egyén választassék, ki csakis kizárólag Zene-Conservatoriumunk ügyének fogja szentelni tehetségeit, s legfőlebb egy helybeli dalegylet karnagságát fogadhatja el.

A közgyűlésből nyert felhatalmazás alapján 600 frt évi rendszeresített fizetésre pályázatot hirdettünk; minek alapján 1877-ben Oberthi János ur lett szerződtetve, -ki kellő szakismerettel és ügybuzgósággal vezette és fejlesztette zeneiskolánkat (1877—1880-ig), mely már 1878-ban ének, zongora és hegedű (3. oszt.) Violoncello, nagy gordon, fa- és réz fuvóhangszer és zene-elméleti tanszakokra alkalmazott összesen 6 tanerőt s e mellett az orchestra-
lis zenét gyakorolta.

Zene-tanítók: 1877/8 tanévben, zeneigazgató Oberti J. B. alatt voltak: I. Énekiskola 3 osztály, tanító: Oberti J. B. zeneigazgató. II. Zongoraiskola 1 osztály, tanító: Szita Sándor. III. Hegedűiskola 3 osztály: Kezdők osztálya, tanító Schuster Károly. 2. Előrehaladottak osztálya, tanító Szita Sándor. 3. Magasabb kiképeztetés osztálya, tanító Oberti J. B. zeneigazgató. IV. Violoncello gor-

donka). iskola, 1. osztály, tanító Batek János. V. Nagy gordon (Contrabasso) iskola, 1. osztály, tanító Sandtner Ignác. VI. Fa- és réz-fuvóhangszerek osztálya, tanító: Thumser György. VII. Zeneelmélet (Összhangzattan), előadó Obersti J. B. zeneigazgató.

Zene-Conservatoriumunk szakszerű működését, ezek szerint 1877-ben kezdette meg, a mely időn kezdve 1880-ig mindig a fejlődés stadiumában volt, s tagadhatatlan, hogy a tanítás eredménye, valamint már akkor is nagyobb szabásu hangversenyeken a gyakorlati, főleg orchestrális zene terén felmutatott sikerek az örvendetes előhaladásról tanuskodtak. Ámde épen ezen eredmények azt is feltüntették, hogy még sok a teendő, sok a módosítandó az intézet szervezetében, hogy annak működése a kor-szellémének, a mű igényeinek megfelelő legyen. Átlátta ezt az igazgató-választmány, s ezért 1879-ben már megindultak az újabb mozgalmak, hogy a mindinkább nyilvánuló hiányok és bajok orvosoltassanak.

E végre némelyek az alapszabályok teljes átdolgozását sürgették; mások az igazgatói tisztnek alkalmasabb és hivatottabb egyénnel leendő betöltését kívánták. Mindkét ohajtásnak megfeleltünk, a midőn az 1880 évi június 9- és 10-én tartott választmányi gyűlésen új alapszabálytervezetet alapítottunk meg, mely ugyan-csak 1880 július havában egy rendkívüli és általános közérdeklődés mellett, a Redoutte nagytermét megtöltött tagok és zenebarátok jelenlétében, több napon át (1880. jun. 20- -27-én, július 4-én) tartott alapszabály-módosító közgyűlésen alapos és beható tárgyalások, valamint sok változtatás és módosítások mellett elfogadtatott.

Ezen alapszabályok 1880. augusztus 19—38,744. belügyminiszteri szám alatt megerősítést nyertek, minek folytán azok alapján az újjászervezkedés megtörtént, új

tisztikar választatott; nagyobbára új és igaz hazafias érdeklődéssel eltelt tagok beválasztásával. Új élet és munkásság vette kezdetét, melynek köszönhető, hogy intézetünk folyton emelkedett, virágzóvá lőn, s magának a nagy közönség által is elismert tekintélyt vivhatott ki. Az 1880-ban megalakult új választmány a következő lelkes ügybarátokból állott:

Elnök: id. Bodor Pál, alelnök Himmelstein József, igazgató Dobokay Kálmán; titkár Magyaróssy Gyula, pénztárnok Biró János, gondnok Nagy Gábor. Választmányi tagok: Id. K. Biasini Domokos, Bogdán István, Dietrich Amadé, Dobókai Lajos, Hegyesy Vilmos, dr. Jánosi Béla; Keresztély Lajos, Márk Ferencz, dr. Martin Lajos, Rauchleitner Antal, Salamon Antal, Trandafir Miklós, Vajda Emil, Vajda Sándor, Wolff János.

De mindezek közt a legfőbb vívmány volt intézetünkre nézt Farkas Ödön okl. zenetanárnak, a bpesti magyar zeneakadémia pályakoszorúzott növendékének szerződötése, mint zeneigazgató, ki is 1880. október havában elfoglalván állomását, mindjárt a zeneoktatás fejlesztéséhez és rendszeresítéséhez fogott. Előterjesztésére már az 1881/2-iki tanévben iskolaügyi rendtartás lett elfogadva, mely 5. cikkelyben szabta meg az eddig nélkülözött rendszerességet, s formászerű korlátok közé terelte a tanítást. E mellett az orchesterális zenét is kellő figyelemre méltatá, szigorú classikus zene-előadások által a műízlést fejlesztette és a körülötte tömörült folyton szaporodó műpártoló közönség, valamint a napi sajtó osztatlan elismerésében részesültek.

E mellett még egy nagy érdeme van zeneigazgatóknak s ez az, hogy intézetünkben a magyar nyelv kizárólagos alkalmazását honosította meg; s ott, hol eddig — valamint más hasonló intézetekben most is — a né-

metnyelv szolgál tannyelvül, ma már kizárólagosan magyarul beszélnek; magyarul tanulnak ütemszámítást a tanítványok, s így intézetünk, hazarészünk ez első és egyetlen zeneconservatoriuma egész izében magyarra lett, s mint magyar zeneintézet, aligha nem egyedül vagy bizonyára első helyen áll. Adózzunk ezért Farkas Ödön zeneigazgatónak teljes elismeréssel s legyünk büszkék, hogy őt szívvel, lélekkel a magunkénak vallhatjuk!

De mennyire nagyobb lehetett volna a siker, az eredmény, ha az évtizeden át évente kért s meg is ígért de soha meg nem adott állami segélyezéshez juthatánk vala! Melynek elnyerése lehetővé tette volna, hogy intézetünket nyiltabb és tetszetősebb helyiségbe áttehesük, s tantervünk kibővítése, újabb tanerők fölvétele által iskolánkat fejleszthettük volna. Mert, hogy intézetünk iránt a bizalom folyton fokozódik, bizonyítja a tanítványok folyton emelkedő száma, mely átlag véve az utóbbi 3 év alatt 130 volt.

S ha még pár szóval megemlékezem a zenegyakorlatról, legyen szabad jeleznem, hogy mennyire zsibbasztólag hat intézetünkre is, a nemzeti színház zenészeti viszonyainak hanyatlása; mely a már-már meghonosult polgári zenekarnak szétrobbantása következtében a zenészeti téren újjólag a katonai egyedáruság uralmát alapította meg. Mert hiszen zene-conservatoriumunk is csak professionatus erők közreműködésével mutathat fel jelentékenyebb, nagyobb szabásu hangversenyeket, miként ezt a bécsi és budapesti nagy zene-egyletek is teszik a nemzeti színház kitünő zenei tehetségeinek segítségül vételével. Itt azonban a mostani viszonyok közt, a midőn a nagy subventióval támogatott nemzeti színház a katonasággal lépett szerződési viszonyba, a társintézettől, a testvér intézménytől, mely 48 előtt a Zene-Conserva-

torium főtámasza volt, sem anyagi, sem szellemi segílyt nem nyerhetünk. Az orchestrum átvétele iránt tett ajánlataink igen magasaknak, tulcsigázottaknak tartattak s így mellőztettek; mivel intézetünk oly potom fizetésért mint azt a már államköltséggel szervezett katonai zenekar teheti, színházi zenekar szervezésére és fentartására nem vállalkozhatik.

A nemzeti színház illetéknépeni intézkedése által városunk zeneügye visszatereltetett az 50-es évek szomorú sorsára, a midőn polgári zenészek hiányában, a zenegyakorlat igen még volt s még van nehezítve.

Tisztelt közgyűlés! Talán igen hosszúra is nyúlt már elnöki megnyitóm, elragadott zeneügyünk iránti érdeklődésem és őszinte hajlamom! Még csak egyet engedjenek meg, hogy fölemlísem azon érdemes hazafiak és zenebarátok neveit, kik a Zene-Conservatorium utóbbi 25 évi működésében mint vezetők résztvettek, ezek a következők:

1. Mint elnökök: gróf Péchy Manó 1870—1874. Simon Elek 1874—1879. idősb Bodor Pál 1880—1882. dr. Hintz György 1883—1888.

2. Mint alelnökök: dr. Hintz György 1870—1870. Ditrői József 1880—1882. Szenkovich Márton 1883—1888-ig.

3. Mint titkárok: Czirják Albert, Hegyesi Vilmos, Dobokay Kálmán, Magyaróssy Gyula 1870—1888-ig.

4. Mint pénztárnokok: Ákoncz János, Demjén László, Duha Imre, Biró János 1880—1888-ig.

5. Mint zeneigazgatók: Pichler Bódog 1870—1874. Jakobi Jakab 1875.—1876. Oberti János 1877—1880. juniusig. Farkas Ödön 1880. octobertől e mai napig.

Ezekhez sorakoznak még gondnokaink, választmányi tagjaink, kik egyenkint lelkesen fölkarolták és támogatták intézetünk ügyét.

És ezzel átengedem az utóbbi 3 évi cyklus adatainak részletes előterjesztését a választmányi jelentésnek, melyet buzgó titkárunk szerkesztett, a ki oly valódi tiszta érzelemmel és jóakarattal viseltetik intézetünk múltja és jelene iránt; s kinék jeles tollából 1883. június 6-án jelent meg az „Ellenzék“ 127. számában Musikalia. „Emlékezzünk régiekről“ czimen egy felette érdekes tárczaczikk, a Zene-Conservatorium keletkezéséről (1819. jan. hava 11-ik napján), melynek végén ígéretet tesz, hogy azon idők kultur mozgalmairól időnként egyetmást fellevenitend. Az, a ki már akkor ily alapos kutforrások birtokában volt, volna első sorban hivatva emlékirat alakjában pozitív historiai alapokon öreg és erdélyi országrészünkben még ma is egyedül álló zeneintézetünk történelmét megírni. Gyanakszom nagyon, hogy ez iránti munkássága foly, s egy szép napon azzal örvendeztet meg, hogy a kész művet előnkbe teszi, mondván: ime, itt van! elkészült!

Végzem szavaimat azon záradékkal, melylyel 1879-iki vál. jelentésünket befejeztük.

„Választmányunk mindenkor erkölcsi kötelességének tekintette a személyük iránt nyilvánult megtisztelő bizalmat lankadatlan munkásság által kiérdemelni, de kérnie kell városunk nemes műzisésről tanuskodó közönségét, kérnie kell általában minden a szép és jó iránt érdekekkel viseltető hazafit, kérnie kell végül működő tagjait, tegyék magukévá szintén intézetünk törekvéseit s támogassák úgy szellemileg, mint anyagilag azon ügyet, mely nem egyeseké csak, de annál inkább édes mindnyájunké!

Igy valósulhat meg csakis az eszme, így érhető el e kitűzött cél. A mi pedig mindnyájunk forró óhaja!

A Zene-Conservatorium közgyűlését ezennel megnyitottnak nyilvánítom!

II.

Választmányi jelentés az 1888. évről.

— Az 1889. mártius 3-iki közgyűlésen felolvasta:
Magyaróssy Gyula int. titkár. —

Tisztelt közgyűlés!

Alapszabályaink 20-ik §-a választmányunk kötelességévé tévén a lefolyt évről, az ezen időszak alatt teljesített eljárásunkról jelentést tenni, örömmel ragadjuk meg az alkalmat munkálkodásaink eredményéről, habár összevont, de hű képet adni; kedves kötelességünknek ismerjük első sorban s mindenek előtt Kőlozsvár sz. kir. városának, intézetünk pártfogójának, védnökének, mint a nyert anyagi és szellemi siker főtenyezőjének hálás köszönetünket nyilvánítani.

Alábbi részletes jelentéseinkre hivatkozva, e helyen általánosságban ama örvendetes végeredményt konstatáljuk, mely szerint a lefolyt évben úgy zene-iskolánknál a tanítvány-létszámban, mint alaptőke és forgótőke-vagyonunknál, részint befektetésekben, részint gyümölcsöző készpénzben fokozatos növekedést jelezhetünk.

Előbbit illetőleg jelentjük, hogy beiratási- s tandíj-bevételünk az utolsó 5 év alatt következő volt:

1884-ben . . .	1968 frt 50 kr.
1885-ben . . .	2247 frt 50 kr.
1886-ban . . .	2278 frt 50 kr.
1887-ben . . .	2539 frt — kr.
1888-ban . . .	2981 frt. — kr.

A lefolyt 1887 — 88-iki tanév kezdetét vette 10 havi tanfolyammal, 1887. szeptember 1-én. A zárvizsgálatok

mult év június 19- és 20-án, a zárünnepély pedig ugyanazon hó 24-én lettek megtartva.

E tanévre beiratkozott összesen 157 tanítvány, kik közül az év végeztéig 20 kimaradván: létszám a tanév végén 137 volt, és pedig: zongora-osztályban 57, hegedű-osztályban 31, ének-osztályban 10, gordonka-osztályban 2, gordon-osztályban 2, fuvó-hangszerek osztályában 27, összhangzattan-osztályban 8 tanítvány.

A most folyó 1888—1889-iki tanév kezdetét vette szintén 10 havi tanfolyammal 1888. szeptember 1-én. Az ezen tanévre az év végéig beiratkozott tanítványok létszámában örvendetes emelkedés mutatkozik.

Mindezen adatok fényesen tanuskodnak egyfelől intézetünknek mint-zeneiskolának szükségességéről, de másfelől — az eredményekből ítélve, azt hisszük, szerénytelenség nélkül mondhatjuk — a bizalomról, melyet tanáraink kiképzése alá bízott tanítványokra nézve az érdekelt szülők intézetünkbe helyeznek.

Alaptőke- s forgótőke-vagyonunk fennebb érintett gyarapodását illetőleg jelentjük, hogy kormányzatunk kiváló gondjai alá tartozott a bevételek és kiadások folyton összhangba hozatala, mi által lehetővé vált a közgyűlés ama határozatának eleget tennünk, mely szerint az alaptőke-vagyon összes kamatbevétele 148.08 frt; s ezenkívül az előirányzott 50 frtnak az idecsatolása lehetővé vált s ennek daczára a forgótőke-vagyon 131.36 frttal növekedett.

A választmányunk által kiküldött számvizsgálók által átvizsgált s ezek egyhangu jelentése szerint teljesen rendben talált pénztári számadások alapján készített zár-számláink szerint forgótőkénknél:

Bevételeink összege	5172.13 frt
Kiadásaink	4990.77 frt
Bevételi többlet	181.36 frt,

mely összegből, mult évről maradt készpénzkészletünk pótlásával hangszer-beszerzésekre 245 frtot, butor-beszerzésekre 20 frtot, hangjegyek-beszerzésére 28·19 frtot fordítottunk s ezen kívül 50 frtot alaptőke-vagyonunkhoz csatoltunk.

Forgó-tőke vagyonunk tehát az év zártával következő:

1. Készpénzben	316·40	frt.
2. Hangszerekben	2238·82	„
3. Hangjegyekben	1257·54	„
4. Butor és egyéb felszerelés	526·06	„
5. Fizetési előlegben	68·—	„
Összesen	4406·82	frt.

Hasonló szép növekedését jelezhetjük alaptőke vagyonunknak is; mig ugyanis ez az 1887-ik év végeztével:

Készpénzben	2008·76	frt.
Értékpapirokban (névérték)	1000·—	„
Összesen tehát	3008·76	frt volt,

már az 1888. év zártával:

Készpénzben	2206·84	frt.
Értékpapirokban	1000·—	„
Összesen	3206·84	frtot tett

Uj alapítóink lettek a mult évben, gr. Bély Ákos és br. Bánffy Ernő urak 100—100 frttal. Ezen alapítványok azonban még készpénzben nem folytak be.

Áttérve intézetünk ama feladatához, mely alapszabályaink értelmében a zenének hangversenyek általi kiható művelését illeti, jelentjük, hogy ezen idézett alapszabályok határozatának, mely szerint a pártoló tagok részére évenként 4 hangversenyt adni kötelezve vagyunk, eleget tettünk.

Ily hangversenyt rendeztünk a lefolyt évben 5-öt és pedig: január 22-én, márczius 4-én, junius 3-án, junius 24-én (évváró ünnepély) és november 4-én. Ezenkívül előadtuk április 18-án Verdi világhírű Manzoni miséjét

(„Requiem“) a nemzeti színházban nagy ének s zenekarra s ugyanezt ismételtük április 22-én a főtéri plébánia templomban az alföldi árvizkárosok javára.

E hangversenyeink, a sajtó egyhangú elismerése szerint is teljes szellemi sikert, anyagilag azonban az év terhére 3756 frt defícitot eredményeztek, mely összeg tekintettel a költségvetésünkben 150 frttal előirányzott defícitire, tekintettel azon körülményre, hogy ezeknél nagy számu idegen (díjazott) erők igénybe vételére volt szükség, tekintettel végül a célra, mely szerint intézetünköt mint e nemben egyedülitől, a közönség joggal megvárhatja, hogy a classikus zenét, habár áldozatok árán is művelje: magasnak egyáltalán nem, de sőt az eredményben sikeresnek mondható.

Intézetünk alapító, pártoló és működő tagjait illetőleg, növekedést csak részben. konstatálhatunk.

A zenekari működő tagok közönyén, igazgatóságunk teljes buzgalommal igyekszik segíteni, pártoló és alapító tagjainak növekedésére választmányunk tart éber figyelmet.

Nem hagyhatjuk e helyen említés nélkül, hogy intézetünk a legelső egyike volt, mely a mult évi vizkárosok felsegélésére körülményeihez képest tekintélyesnek nevezhető adományyal járult. A fennebb említett templomi előadás ugyanis — melynek kegyes engedélyezéséért e helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki az erdélyi püspök ő exellentájának — daczára a csekély 30 kr. belépti díjnak, tiszta jövedelmül 30304 frt összeget eredményezett, melyet intézetünk a m. kir. belügyminiszter urhoz haladéktalanul be is küldött.

Hátra van még jelentésünket megtennünk kebli életünkben az év folyamán előfordult nevezetesebb mozzanatokról. E részben tisztelettel jelentjük, hogy választmányunk, a lefolyt évre összesen 7 ülést tartott, s letárgyalt ezekben 38 ügyet. Rendkívüli közgyűlés a mult évben nem tartatott.

Az 1886. február 7-iki rendes közgyűlés által 3 évi tartamra megválasztott elnökség s tisztikar, nemkülönbén a sorrend szerint 5 választmányi tag mandatumá az év végével lejárván, ezen t. közgyűlés lesz hivatva intézetünk kormányzatát alapszabályszerű választások által betölteni, illetve kiegészíteni.

Ezekben kívántunk t. közgyűlés, lefolyt évi sáfárkodásainkról lehető hü képet adni. Célunk, törekvésünk mindenkor oda irányult, hogy haza-részünk ezen egyetlen ilyenmü intézetét úgy anyagilag, mint erkölcsileg emelhessek, városunk, sőt a vidék közönségére hova-tovább szükségesebbé tegyük s általában a zeneművészet iránti fogékonyságot mind inkább neveljük.

Mennyiben közeleedtünk e célhoz: önök, t. közgyűlés, vannak hivatva bírálatot mondani.

Minket, most, midőn mandatumainkat önök kezébe visszabocsátjuk megnyugtatónak a számok, a melyek, mint az eredménynek legszigorubb bírái, szárazon, de mi reánk s bizonyára mindnyájunkra örvendetesen tanusítják azt, hogy a mai nappal lefolyt 3 évi munkásságunk eredményeként

alaptőke-vagyonunknál	659·06 frt növekedést:
forgótőke	651·85 " "
évi tandíj bevételeinknél	733·50 " "

constatálhatunk:

Adja isten, hogy választmányunk jelentései a következő években ezen eredményeket fokozatosan tüntethessék elő.

Kolozsvártt, 1889. február 13-án.

A választmány nevében:

Dr. Hintz György,

elnök.

Magyaróssy Gyula,

titkár.

III.

Musikália.

— Emlékezzünk régiokról —

Biz a nagyon régen történt!

Ezernyolczszáztizenkilenczet irtak az esztendő számitásban s az „erdélyországi királyi nagy fejedelemség“ fővárosában, az akkori igazán „kincses“ Kolozsvárban nagyméltóságú gróf Bánffy György Eő Excellentiája töltötte be a gubernatori magas tisztet, az a tiszteletre méltó férfi, ki — a krónika szerint ez évben — „34 évek lefolyta alatt Országunknak a sok szélvészektől hányatott hajóját bölts kormányja által bátoros partra vezette, a ki az Elmé és Sziv tehetségeinek kifejtéseit, kiművelését előmozdító tudományoknak és szép műveknek felsegélésére sem erejét, sem tehetségét, sem nyugodalmát nem kimélte, sőt vagyonyjából is Mecenási Buzgósággal áldozott arra, az az őszbe borult és Hazánk huzamos terhei alatt elgyengült tisztos Öreg, a ki csak azzal tudá eddigelé keseríteni véreit s kedves Hazafiait, *hogy nem lehet halhatatlan.*“

Ennek az 1819-ik esztendőnek jun. hava 11-ik napján történt, hogy „ezen Szabad Királyi Városnak Polgárai, Nemes Lakossai, a szép Mesterségeknek szeretetétől lelkesítve egy helyes és állandó „Musicale Institutum“-nak felállítására, jól tevő kezeket egymásnak barátságosan nyujtván, egész készséggel fogadást tettek, hogy ezen Szent Czélnak elérésére

egy szívvel, egy Lélekkel törekedni és munkálkodni fognak.“

S az ige testté lőn!

Az irt napon kis-halmágyi Hollaki Antal, gubernialis secretarius, a maga lakására egybe hívá „tisztelettel és barátságosan“ Kolozsvár arisztokratáit, musika kedvelőit s a város több érdemes lakóseit s megtarták az intézet első alakuló közgyűlését. Sessio prima Unionis Musicae Claudiopolitanae.

Én édes istenem! Milyen más idők is voltak akkor! Más, régi jó idők.

Egy egyszerű meghívásra megjelentek zene-intézetet alapítani: gróf Teleki Pál, gróf Bánffy Dénes, báró Apor Lázár; gróf Bethlen János, gróf Eszterházi Dénes, gróf Kornis Mihály, gróf Bethlen Albert, Radnótfái Sámuel, Döbrentei Gábor; stb. stb. a város színe-java, mintegy 50-en, ki-ki saját keze aláírásával kötelezte magát a megalakított intézet erkölcsi s anyagi támogatására, s mindjárt alapítványokat tettek 1602 Rfrt összegig.

Nem huzódott vissza a „szent ügy“-től senki, kitörő lelkesedéssel fogadták mindnyájan az eszmét, nagy szabású szónoklatok tartattak az ügy mellett, mely hivatva leendő „ifjainknak jobb és nemesebb érzésre való kifejlődésekbe, ez által megnyerendő jobb kipallérozódásokban sőt az anyai nyelvnek is kiművelésében.“

Akklamációval választattak meg a tisztviselők s a „centralis comissió.“

Elöl-ülő lett: Hollaki Antal, a buzgó kezdeményező, actuarius Deáki Sámuel, preceptor: Szathmári Dániel, musica director: Polcz Antal.

A „közép biztosság“ tagjai: gróf Teleki Pál, gróf Bánffy Dénes, P. Horváth Dániel, Enyedi László, Bethlen

János, gr. Gyulai Lajos, Stock András, Bell Mihály, Csáki József, Deáki Sámuel, Pál András (király bíró), Szentkirályi Mihály, Lukács György, R'siha (hadnagy), Kovács Antal, Bogdánfi Gábor és Grosspeter József.

Nagy szabásu kérelem-levél intéztetik gróf Bánffy György, királyi gubernátor ő excellentiájához, a protectoratus elfogadásaért. Ő excja a védnökséget a „méltóságos és nemes társaság“-hoz ugyanazon év július 10-ről intézett kegyelmes leiratával készséggel el is fogadja.

A centralis comissio aztán megkezdi működését, munkálkodik buzgón s még az év hátralevő részében tart 17 bizottsági s 1 közgyűlést.

A negyedik ülésen szövegeztetik a közönséghez intézett értesítő s felhívó levél, mely a maga nemében bizonyára igen érdekes ma 70 esztendő múltán.

Ime a nyomtatvány szöszzerint:

„Jelen van az az óra, melyben Nemes Kolozsvár Városának eddig a Felhők alatt rejtezett egyik csillaga a' tiszta kék Égen fényleni kezd és a melynek világába minden jó érzésű Polgár, a késő jövőöig gyönyörüséget találhat. Megnyílnak az jövő Julius 1-ső napján az Éneket, Hegedűt Tanító Iskoláknak ajtaji mind a két nemen lévő minden Vallásbéli Gyermekek; és Ifiak szives elfogadásokra, valamint a jövő Növenbernek az elein egy harmadik Tanító Mester — is elé fog állani az fuvó Musikák hiv oktatására. — Van e' olly érzéketlen Haza polgára, a' ki Nemzete illetén pallérozódásán ne örvendene? Ha találtatik! közölye ortza pirulás nélkül valamely magánál tisztábban érző barátyával héjános érzését és visszavértvén Házához, hirdesse örömmel gyermekeinek: hogy a' szív érzését nem kevésé nemesítő Iskolában, ezental a' tehetetlenebb egy formán járhat a vagyonosabbal, adja tudtokra nekik, hogy az eddig haszontalan gyermeki időtöltésekbe elhenyelt órákat a' Mélódiák és a' szivet enyhítő hangok megtanulására fordithatja, értesse meg velek, hogy az utzákon, és mezőkön sok viszontagságokat, és némelly szerencsétlenségeket okozott bárdolatlan idő töltések helyett, olly édes érzéssel tellyes szép mesterségekben gyakorolhatják magokat, mellyek a' tehetősebbeknek a' késő vénségig az magányosságban enyhülést, és gyönyörüséget, a' Társaságban kedveséget sze-

rezhetnek, valamint a' tehetetlenebbék igyekezetek után az Ének mesterségében megerősödvén a' Nemzeti Jászó Színen jó fizetésbe jövéni, élelmeket találhatják, az Mu'sikában gyakorlottak pedig Orchesterekben, és mások oktatásában életek illendő módját folytathatják'.

Ezen Nemes Institutumnak jó módjával való elkezdésére a' Mu'sikális Egyesület, melynek önkéntes adományából gyűlt költségen nyílnak meg ezen Iskolák és fizetődnek annak Tanítói ugymint Grosspéter Jó'seff, és Gingelle Boldi'sár urak, meghatározta: hogy ezen Nemes Városnak minden Renden lévő Lakossai mindkét nemén lévő Gyermekeiket, minden Vallásbeli külömbség nélkül 10. esztendőn fellyül, ha írni és olvasni tudnak, magok mellé vévén ezen Hónapnak 29-ik napján az az Szent Péter és Szent Pál napján az Monostor Utzában lévő Redout Saalaban dél előtti 11. orakor jelenjenek meg, hogy tanítandó Gyermekeiknek számba vétele után azok név szerint a' Tanítóknak ajáltassanak számba adassanak". Kolozsvárt, 22-ik Juniusban 1819. esztendőben. A Mu'sicalis Egyesület nevében. (Aláírások.)

A „centralis comissió“ működik tovább lankadatlanul. Tanácskozásában a gr. Telekies, Bánffy-ak stb. buzgón részt vesznek.

Az iskolát szervezi, tanítókat állit be, „musicalis akademiá“-kat rendez; s az év végeztével, mert „a' musikai Egyesületnek a lévő határozása, hogy a nemes Publicum megnyugtatasára minden esztendőnek végével nyomtatott Exemplárokban közölje számadását: ezen határozásnak erejénél fogva a musikai Intézetnek jövedelmét 1819-ben és abból levont költségeit egy Számadás rendén mutatja ki.“

E „Számadás“ pedig a legékesebben szólván, beszél a comissio munkálkodásáról.

Volt ez első évben az intézetnek tanitványa, a leány-ének-oskolában: 70, a férfi-ének-oskolában: 72, a hegedű-oskolában: 41, a fuvó-musika-oskolában: 18, összesen tehát: 201 tanitvány.

A készpénz-bevételek tettek ez évben: 1751 Rfrtot, a kiadások: 703 Rft 45 krt, maradt 1047 Rft 55 kr.

A „Kolozsvári Zene-Conservatorium“-nak (mely intézetünknek őse az eként 1819-ben megalakult „Musikai Egyesület“) levéltára a legbecsesb kéziratokat s nyomtatványokat birja ez évek zenészeti történetéről.

Kolozsvár historiographja bő anyagot nyerhet a kulturális adatokra ez okmányokban.

Ez idők cultur-mozgalmairól alkalmat veszünk még magunknak időnként egyetmást feleleveníteni.

Ezuttal a legelső erdélyországi zene-egylet keletkezését kívántuk a legösszevontabb vázlatban bemutatni.

Magyaróssy Gyula,

int. titkár

IV.

A „Kolozsvári Zene-Conservatorium“ kormányzata:

1) Elnök: Dr. Hintz György. Választatott: 1883. február 11-én.

2) Alelnök: Szenkowich Márton. Választatott 1883. február 11-én.

3) Igazgató.*)

4) Titkár: Magyaróssy Gyula. Választatott 1878. január 6-án.

5) Pénztárnok: Biró János, gyógyszerész. Választatott 1880. október 10-én.**)

6) Gazda: Dietrich Amadé. Választatott 1883. február 11-én.

Igazgató választmány.

(Az 1888. évre.)

1. Csiszér Károly	9. Dr. Martin Lajos
2. Deáky Albert	10. Mózsai József
3. Dorozslay Adolf	11. Mentovich Gyula
4. Fröhlich Vilmos	12. Márk Ferencz
5. Dr. Finály Henrik	13. Müller János,
6. Farkas Ödön	14. Virányi István
7. Geltch János	15. Welser Lajos.
8. Dr. Isacu Aurel	

*) Teendői megosztva az elnök s zeneigazgató között.

***) 1888. végével leköszönvén, helyébe az 1889. mártius 3-iki közgyűlésen megválasztatott: Hevesi Ignác.

(Az 1889. évre.)

1. Csiszér Károly	9. Dr. Martin Lajos
2. Deáky Albert	10. Mózsai József
3. Doroszlay Adolf	11. Mentovich Gyula
4. Dr. Finály Henrik	12. Márk Ferencz
5. Farkas Ödön	13. Müller János
6. Gelsch János	14. Virányi István
7. Dr. Isacu Aurél	15. Welser Lajos.
8. Dr. Koch Ferencz	

V.

Tanári kar az 1887/88-ik tanévben:

Zeneigazgató:

Farkas Ödön. Választatott 1880. szeptember 24-én;
újólág: 1883. június 9-én.

Tanárok:

1) Farkas Ödön, zeneigazgató. Ének-, zongora-
és összhangzattan-osztályok. Választatott 1880. szeptem-
ber 24-én.

2) Farkas Ödönné, Máday Ella. Zongora-
osztály. Választatott 1880. október 1-én.

3) Farkas János. Hegedü-osztály. Választatott
1883. szeptember 1-én.

4) Fröhlich Vilmos. Fuvó-hangszer osztály.
Választatott 1886. szept. 1-én.

5) Jedlicska F. Fuvó-hangszer oszt. Választatott
1886. szeptb 1-én.

6) Tonházy Jakab. Gordonka osztály. Választa-
tott 1885. szeptb. 1-én.

7) Szandtner Vincze. Nagy-gordon oszt. Válasz-
tatott 1887. szept. 1-én.

VI.

A „Kolozsvári Zene-Conservatorium“ tagjai:

I. Tiszteletbeliek:

1. Ákoncz János,	Kolozsvár.
2. Id. Ábrányi Kornél,	Budapest.
3. Id. Bodor Pál,	Kolozsvár.
4. Dr. Brassai Sámuel,	„
5. Brahms Johannes,	Lipcese,
6. Erkel Ferencz,	Budapest.
7. Gr. Eszterházy Kálmán,	Kolozsvár.
8. Dr. Hintz György,	„
9. Jakoby Jakab, †	„
10. Joachim József,	Berlin.
11. Királyi Pál,	Budapest.
12. Korbuly Gergely. †	Kolozsvár.
13. Kuna Antal,	„
14. Liszt Ferencz,	Budapest.
15. Mátéfi Károly, †	Kolozsvár.
16. Ruzitska Raczek Sónia,	„
17. Simon Elek, †	„
18. Váradi Mór,	„
19. Gr. Zichy Géza,	Budapest.

II. Alapítók:

1. Br. Bánffy György	100. frt.
2. Br. Bornemissza János	100 „
3. Br. Bornemissza Leopold	100 „
4. Gr. Eszterhazy Miguél	100 „

5. Ditrói József	50 frt.
6. Dr. Hintz György	50 "
7. Kolozsvári takarékpénztár	200 "
8. Kovács Péter	50 "
9. Gr. Mikó Imre †	200 "
10. Nagy Gábor	50 "
11. Orbán József	50 "
12. Gr. Péchy Manó	900 "
13. Simon Elek	200 "
14. Szenkówich Márton	50 "
15. Özv. Gr. Teleki Miksáné	100 "
16. Váradi Mór	50 "
17. Br. Jósika Sámuel	100 "
18. Sigmond Ákos	100 "
19. Peielle István	50 "

III. Pártolók.

BCU Cluj Central University Library Cluj

a) Családos pártolók évi 5 frt díjjal:

1. Id. Bodor Pál	17. Hutflesz Károly
2. Becsey Hugó	18. Horovitz Sámuel
3. Br. Bánffy Ernő	19. Haller Rezső
4. Bogyó Alajos	20. Dr. Koch Antal
5. Boér Sándor	21. Korbuly Bogdán
6. Duret József	22. Dr. Kánitz Ágoston
7. Deáky Albert	23. Keleti Jánosné
8. Duret Józsefné	24. Kiss Sándor
9. Doroszlay Adolf	25. Kráft Ottó
10. Id. Donáth Lajos	26. László Cseh
11. Dr. Finály Henrik	27. Lenk Gyula Berta
12. Fülep Sámuel	28. Dr. Mosel Antal
13. Dr. Fábinyi Rudolf	29. Dr. Martin Lajos
14. Göllner Antal	30. Modi Elek
15. Geltch János	31. Márk Ferencz
16. Gazjágó István	32. Meiszner József

33. Meskó Miklós
34. Müller János
35. Medgyesy L. József
36. Nagy Béla
37. Dr. Nagy József
38. Somlyai László
39. Sárkány nővérek
40. Dr. Szabó Károly
41. Dr. Szentkirályi Ákos
42. Szász Gerő
43. Szász Domokosné

44. Tauffer Józsefné
45. Tauffer Ferencz
46. Dr. Ternér Adolf
47. Turcsányi Gyula
48. Tauffer Adolf
49. Török Károlyné
50. Wolff János
51. Virányi István
52. Dr. Vályi Gábor
53. Wieser Kálmán.

b) Magános pártolók évi 2 frt díjjal:

1. Dr. Abt Antal
2. Dr. Abt Antalné
3. Bóhm Mihály
4. Balás Károly
5. Bodor Antal
6. Bartha Miklós
7. Benigni Sámuel
8. Br. Bánffy Dánielné
9. Binder Laura
10. Dr. Büchler Jánosné
11. K. Biasini Domokos
12. Bóhm Endre
13. Blosz Julia
14. Dr. Békésy Károly
15. Boér Gergely
16. Czetz Péter
17. Czirják Albertné
18. Csiky Lukács
19. Csermák János
20. Czirják Lujza
21. Dietrich Amadé

22. Dalmay Géza
23. Dr. Engel Gábor
24. Farkas Ödön
25. Fein Emanuelné
26. Fröhlich Alajosné
27. Felszegi Ferencz
28. Felszegi Ferenczné
29. Dr. Groisz Gusztávné
30. Id. Groisz Gusztávné
31. Gazsi József
32. Horváth Paula
33. Br. Huszár Sándor
34. Dr. Hintz Györgyné
35. Hechengarten István
36. Dr. Hegedüs István
37. Hirschfeld Sándor
38. Hoffmann Jenő
39. Herczogh Ödön
40. Hangai Oktáv
41. Dr. Isacu Aurél
42. Imre Gergely

43. Özv. Imrén Dánielné.	78. Dr. Perl József
44. Id. Jánosi László	79. Papp Elek
45. Jékey Aladár	80. Reményik Viktor
46. Kokotinsky Erasm.	81. Rosenfeld József
47. Kiss Sámuel	82. Reményik Lajosné
48. Kiss Mórné	83. Ruzsonyi Pál
49. Kónya Rachel	84. Reich Lajos
50. Kitzing Frigyes	85. Strasser Lipót
51. Özv. Kováts Károlyné	86. Stöger Béla
52. Kaufmann Jakab	87. Ströbel Károly
53. Kónya Sándor	88. Somody István
54. Kutka Antal	89. Schwarz Ignácz
55. Keresztesi Csilla	90. Stratzinger Gusztáv
56. Kelemen Mártonné	91. Schwarz Adél
57. Kis Károlin	92. Scheitz Vilmos
58. Korik Berta	93. Steil Emma
59. Lichtig Adolf	94. Özv. Stritzky Antalné
60. Lőnhárd Erigyesné	95. Salamon Klára
61. Lukan Aladár	96. Sutoris Albertné
62. Lichtenstein Anna	97. Sutoris Mari
63. Özv. dr. Lengyel D.-né	98. Sárkány Mariska
64. Maetz Frigyes	99. Simén Elek
65. Magyaróssy Gyuláné	100. Szentkirályi Kálmán
66. Molnár József	101. Dr. Szilágyi Ete
67. Matskásy Péter	102. Özv. Szabó Józsefné
68. Meskó Lukács	103. Szabó Klára
69. Meskó Lukácsné.	104. Szabó Katalin
70. Márton Kálmán	105. Szigethi Kata
71. Mentovich Gyula	106. Szigethi Ilona
72. Nyerges Józsefné	107. Tóth József
73. Nagy Mariska	108. Török Bertha
74. Dr. Óvári Kelemenné	109. Weisz Mór
75. Orelli Hugó	110. dr. Vályi Gyula
76. Pákey Lajosné	111. Vadas Zsuzsa
77. Péter József	112. Vajna Mariska

IV. Működők.

a) Zene-osztály.

1. Antal Lajos	19. Müller János
2. Doroszlai Adolf	20. Mózsa József
3. Id. Farkas János	21. Magyaróssy Gyula
4. Ifj. Farkas János	22. Moldován István
5. Fánfuri Lajos	23. Nagy Gábor
6. Fröhlich Vilmos	24. Nyerges Gábor
7. Gámán Dezső	25. Petelei István
8. Gámán Béla	26. Szabó Péter
9. Gámán József	27. Szandtner Ignác
10. Geltch János	28. Salamon Vilmos
11. Dr. Hintz György	29. Simai Miklós
12. Horváth Kálmán	30. Scheitz Pál
13. Höntz Kálmán	31. Tanti György
14. Huszár János	32. Tanti János
15. Ilkovits Samu	33. Tonházi Jakab
16. Kovács Kálmán	34. Dr. Vályi Gábor
17. Kovács Ede	35. Vertán Miklós
18. Mentovich Gyula	

b) Ének-osztály.

N ó k:

1. Allenberg Laura	12. Körösi Berta
2. Asztalos Irén	13. Keresztesi Csilla
3. Békési Teréz	14. Kiss Hajnalka
4. Békési Anna	15. Kisfaludy Jolán
5. Bogyó Katicza	16. Ludvig Helén
6. Czirják Luiza	17. Müller Jánosné
7. Duret Cecília	18. Mohl Irma
8. Donáth Olga	19. Márk Etelka
9. Farkas Ödönné	20. Márk Anna
10. Fröhlich Ida	21. Mikulik Gizella
11. Földesi Marika	22. Marosi Auguszta
	23. Némethy Teréz

24. Némethy Lenke
25. Orbán Ilona
26. Orbán Ella
27. Papp Szidonia
28. Papp Anna
29. Péter Ilona
30. Pálfi Ida
31. Strobl Emilia
32. Szantal Valéria
33. Stritzki Lilli
34. Sárdi Anna
35. Sárdi Ilona
36. Schwartz Etelka
37. Urbanetz Emilia
38. Urbanetz Nina
39. Vizi Gizella
40. Vadasy Josefa

Férfiak:

1. Böhm Mihály
2. Bányai Károly
3. Dr. Békésy Géza
4. Csiszér Károly
5. Csiki Lajos
6. Czirner Jenő
7. Dietrich Amadé
8. Dunky Károly
9. Dunky Ferencz

10. Dalmai Géza
11. Darkó Ferencz
12. Finály Gábor
13. Friedman Lajos
14. Farkas Gyula
15. Gergely Ferencz
16. Gáspár Miklós
17. Hambrich Károly
18. Herczeg Róbert
19. Horváth János
20. Halmágyi Victor
21. Jordán Richard
22. Dr. Koch Ferencz
23. Kovács Endre
24. Kállai Gábor
25. Lugosi István
26. László Zoltán
27. Márton Kálmán
28. Szilágyi Ferencz
29. Szöllösy Atila
30. Scheitz Vilmos
31. Széles Dénes
32. Turner Albert
33. Török Gábor
34. Vas György
35. Wesztfál Agoston
36. Wélser Lajos
37. Zoltán Gábor

VII.

Tanítványok névsora az 1887-88-ik tanévből.*)

1. Ének-osztály.

Tanár: **Farkas Ödön.**

1. Bogyó Katicza	6. Keresztesy Csilla
2. Benel Paulina	7. Orbán Ilona
3. Czirják Lujza	8. Orbán Ella
4. Duret Czeccile	9. Sárdi Netti
5. Kiss Hajnalka	10. Vadasy Jozéfa.*

Kimaradtak: Boér Ilona, Apor Berta, Gajzágó István, Sós Roza.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. Zongora-osztály.

Tanárok: **Farkas Ödön, Farkas-Máday Ella.**

1. Balogh Erzsi	14. Donáth Klotild
2. Benel Erzsi	15. Duret Czeccile
3. Benel Paulina	16. Feszt Irén
4. Betegh Irén	17. Földesy Mariska
5. Borbély Sarolta	18. Gáál Emma
6. Binder Jolán	19. Göllner Etelka
7. Békési Anna	20. Grätz Gusztáv
8. Czirják Lujza	21. Herczog Margit
9. Csiky Jolán	22. Herczog Róbert
10. Csiky Paula	23. Kacsóh Pongrácz
11. Dali Vilmos	24. Keresztesy Csilla
12. Ditrói Ilona	25. Kertész Emma
13. Donáth Olga	26. Kilyén Olga*

*) A *-gal jegyzettek tandíjmentességben részesítették.

27. Koch Béla
28. Krasovszky Róza
29. Létai Kornélia
30. Ludvig Helén
31. Medgyesy Jozsef L.
32. Mikulik Gizella
33. Moricz Erzsi
34. Moricz Ida
35. Némethy Teréz
36. Nyegrucz Margit
37. Orbán Ilona
38. Orbán Róza
39. Pató Anna
40. Pákey Margit
41. Pállfy Ida*
42. Palánki Mariska*

43. Péter Emiliá*
44. Péter Ilona
45. Puhala Ilona
46. Sárdy Ilona
47. Schankebanck Lujza
48. Széles Dénes
49. Széles Gizella
50. Striczki Lilli
51. Szabó Ida
52. Urbanetz Emilia
53. Tóth Margit
54. Török Berta*
55. Wachner Helén
56. Zoványi Anna
57. Rosiescu Amalia

Kimaradtak: Cidalmay Géza, Russ Roza, Vadasy Jozéfa, Keller Kornélia, Sárkány Terka, Franzl Alajos, Ferenczy Hedvig, Hintz Géza, Oborzil Emma, Oborzil Berta, Fedenfeld Frigyes, Sós Róza.

III. Hegedü-osztály.

Tanár: Farkas János.

1. Balás Árpád*	12. Horváth Kálmán
2. Betegh Ernő*	13. Horváth Miklós*
3. Boka András*	14. Huszár János*
4. Borbély Ernő	15. Jelussig Oszkár
5. Csiky Kálmán*	16. László Márton
6. Dosa Kata*	17. Meskó Zoltán
7. Feldheim Mór	18. Mihályi Endre*
8. Filippi Vilmos	19. Nesztor Kamill
9. Frics József	20. Orbán József
10. Gere László	21. Pál Béla
11. Horváth Irén	22. Páál Róza*

23. Péterfy Béla	28. Szöcs Ferencz
24. Pitter Ferencz	29. Török Gábor
25. Reinbold Béla	30. Wolf Gábor
26. Schmidt Emma*	31. Visky Pál.*
27. Sipos Gábor	

Kimaradtak : Weisz János, Boér Elek

IV. Gordonka-osztály.

Tanár: **Tonházi Jakab.**

1. Ákoncz Antal	2. Papp Romulus

V. Nagygordon-osztály.

Tanár: **Sandtner Ignác.**

1. Bálint József	2. Bokros Arisztid.

VI. Fuvó-hangszerek osztályai.

Tanárok: **Fröhlich Vilmos, Jedlicska F.**

1. Lächeta Béla	3. Molnár János
2. Boka András	4. 27. A tüzoltó e. zenek. tagjai.

VII. Összhangzattan-osztály.

Tanár: **Farkas Ödön.**

1. Dalmay Géza	5. Moldován István
2. Duret Czeccile	6. Nagy Mariska
3. Finály Gábor	7. Herczeg Róbert
4. Keresztesi Csilla	8. Scheitz Pál.

Kimaradtak : Boér Ilona, Mikulik Gizella.

Összesítés.

Beiratkozott : Kimaradott : Tanév végén :

I. Ének-osztály	14	4	10
II. Zongora-osztály	69	12	57
III. Hegedü-osztály	33	2	31
IV. Gordon-osztály	2	—	2
V. Nagygordon-osztály	2	—	2
VI. Fuvó-hangszer osztály	27	—	27
VII. Összhangzattan-osztály	10	2	8
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	157	20	137

VIII.

Az 1888-ik évre. rendezett hangversenyek műsorai:

I. Házi Hangverseny.

1888 január 22-én, a vigadó nagy termében:

1. **Beethoven.** Nagy hétéves, op. 20. a) Adagio, allegro con brio. b) Adagio cantabile. c) Tempo di Menuetto. d) Tema con Variazioni. e) Scherzo. f) Andante con moto allo Marzia, Presto Kovács Kálmán (hegedű), Szabó Péter (viola), Kovács Ede (gordonka), Szandner J. (gordon), Vogt J N. (clarinet), Halesch K. (kürt), Prodszky J. (fagót).

2. **Wagner R.** Romancz. „Tanhäuser“ dalműből, énekli: Gajzágó István.

3. **Beethoven.** Szonata op. 28. No. 2. (Cis moll) Adagio sostenuto, allegretto. Presto agitato. Zongorán előadja: Duret Cecile.

4. a) **Franz Róbert.** Őszi-bánat.

b) **Schumann.** Nem vádolom. Énekli: Schwarzné Schwarz Etelka.

5. **Spohr L.** Kettős vonós-négyes op. 65. allegro Scherzó ($\frac{6}{4}$) Larghetto. Finale (allegro molto.)

I. Farkas János (1 heg.), Kovács Kálmán (2 heg.), Szabó Péter (viola), Tonházy Jakab (cello).

II. ifj. Farkas János (1 heg.), Fiály Lajos (2 heg.), Ilkovits Samu (viola), Müller János (cello).

II. Házi hangverseny.

1888. mártius 4-én, a vigadó nagytermében:

1. **Spohr.** Kilenczes op. 32. (f-dur). Allegro. Allegro scherzo. Adagio. Vicace Kovács Kálmán (heg.), Ilkovits

Samu (viola) Tonházy Jakab (cello); Sandtner Ignác (gordon), Mózsa József (fuvola) Vogt K. (clarinét). Bohácsék I. (oboe), Halesch Fr. (kürt), Brodszky V. (fagót).

2. Mozart A. Levél ária „Don Juan“ dalműből, énekli: Kiss Hajnalka.

3. Beethoven. Szonáta op. 24. (f-dur). Allegro; Adagio molto espressivo, Scherzo, Allegro ma non troppo. Papp Szidonia (heg.), Papp Anna (zongora.)

4. Schubert. Dalok. Énekli Bogyó Katicza.

5. Wagner-Liszt. Fonó-dal a „Bolygó hollandi“ból. Zongorán előadja: Mikulik Gizella.

6. Gounod. Kettős „Romeó és Julia“ dalműből, éneklik: Vadasy Józefa és Walsér Lajos.

7. Volkmann. Szerenáde. Vonós zenekarra op. 69. cello szólóval.

III. Nagy zenekari hangverseny.

(Rendkívüli)

1888. ápril. 18-án a nemzeti színházban:

Verdi. „Requiem“ Alessandro Manzoni halálának első évfordulójára (1874. május 22), szólók, kar- és zenekarra.

SZÓLISTÁK:

Réthy Laura k. a. (sopran) | Walsér Ferencz úr (tenor)

Márk Etelka k. a. (mozzo-sopran) | Szilágyi Ferenczúr (bas.).

1. szám. *Requiem és Kyrie* (4 szólamu).

2. szám. *Dies irae* (solók és kar).

— *Dies irae* (kar).

— *Tuba mirum* (kar).

— *Liber scriptus* (mezzo-sopran és kar).

— *Quid sum miser* (sopran, mezzo-sop. és tenor)

— *Rex tremendae* (quartett és kar).

— *Recordare* (sopran és mezzo-sopran).

— *Ingemisco* (Tenor-solo.)

- Confutatis (Bassus-solo).
- Lacrymosa (quartett és kar).
- 3. szám. *Domine Jesu.* (Offertorium, 4 szólamu).
- 4. szám. *Sanctus.* (Dúpla fuga, kettős kar).
- 5. szám. *Agnus Dei* (sopran, mezzo-sopran és kar).
- 6. szám. *Lux aeterna* (mezzo-sopran, tenor és bass).
- 7. szám. *Libera me* (sopran solo, kar, zár-fuga).

IV. Jótékonyezélu előadás.

Az alföldi vizkárosultak javára
Vasárnap, 1888. április 22-én délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor
a főtéri plehánia templomban.

Verdi. „Requiem“ (2-ik előadás) ugyanazon közreműködőkkel.

V. Házi hangverseny.

(A közép osztályok növendékeinek hangversenye.)

1888. június 3-án, az intézeti helyiségben:

1. *Volkman R.* A pásztor. Zongorán 4 kézre előadják: Koch Béla és Gratz Gusztáv.

2. *Dancla* Változatok hegedűre. Meskó Zoltán.

3. *Reinecke.* Zongora szonata I. része. Nyegrutz Margit és Wachner Helén.

4. *Dancla.* 4-ik Symfonia 2 hegedűre Páál Róza és Horváth Irén.

5. *Moszkovszky.* Spanyol tánczok, zongorára 4 kézre. Puhala Ilona és Donath Clotild.

6. *Dancla.* Tarantella. Hegedű szóló, előadja: Horváth Kálmán.

7. *Volkman R.* A postás, 2 zongorán 8 kézre. előadják: Göllner Etelka, Csiky Paula, Rosiescu Amália és Zoványi Anna.

8. *Mendelssohn.* Sajkadal zongorára, Striczky Lilly.

9. Schubert. Induló, zongorára 4 kézre. Péter Emilia és Herczog Margit.

10. Haydn. Szonata zongora és hegedűre. Pálffy Ida és Filippi Vilmos.

11. Chopin. Mazurka, Zongorán előadja: Török Berta.

12. Mendelssohn. Zongora négyes I-ső tétel (c-moll) Kilyén Olga (zongora), Horváth Miklós (hegedű), Huszár János (viola), Tonházy Jakab (cello).

13. Rieding O. Preludium és Fuga (3 szólamú, zongora kísérettel). Előadják az intézet előhaladottabb hegedű növendékei: Balás Endre, Boka András, Dózsa Kata, Feldheim Mór, Filipi Vilmos, Fries József, Horváth Irén, Horváth Kálmán, Horváth Miklós, Huszár János, László Márton, Meskó Zoltán, Páál Róza, Reinbold Béla, Schmidt Emma, Sipós Gábor, Szűcs Ferencz, Török Gábor, Wolf Gábor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VI. Évzáró ünnepély.

1888. június 24-én, a vigadó nagy termében:

1. Rieding O. Preludium és fuga. (3 szólamú zongora kísérettel) Előadják az intézet hegedű osztályának előhaladottabb növendékei és a működő tagok (30 hegedűs).

2. Beethoven. Adagio (C-moll szonataból), zongorán előadja Békési Anna

3. Mozart Simfonia hegedű és violára, 2-ik tétel, előadják: Filippi Vilmos és Huszár János.

4. Liszt. Mignon. Zenekar kísérettel énekli: Bogyó Katicza.

5. Schuman R. Etudes symphoniques. Zongorán előadja: Duret Cecile.

6. Schubert. Rosamunde nyitány. Zenekarra (az intézeti növendékekkel).

7. Thomas A. Duett „Hamlet“ dalműből, zenekar kísérettel éneklik: Vadasy Józéfa és Szilágyi Ferencz.

8. *Liszt*. Cis-moll Rapszodia Zongorán előadja : Mikulik Gizella.

9. *Han W.* „Amor és a nymphák“. Női kar, zenekar kísérettel.

VII. Házi hangverseny.

1888. november 4-én, az intézeti helyiségben :

1. *Wagner—Ritter*. Jelenet a „Mester-Dalnokok“-ból. Hegedű : Farkas János, zongora : Keresztesy Csilla és harmonium.

2. *Franz Robert*. Dalok. Énekli. Vadasi Jozéfa.

3. *Schumann E.* Karneyal. Valse noble, Florestan, Replique, Chiarina, Chopin, Reconnaissance, Aveu, Marsch Zongorán előadja : Duret Cecile

4. *Massenet*. Duett, az „Éva“ című misteriumból. Éneklik : Bogyó Katicza és Szilágyi Ferencz.

5. *Beethoven*. Zongora négyes (Es-dur) Grave, allegro ma non Troppo. Andante cantabile, Allegro, (rondo). Zongora : Békési Anna, hegedű : Farkas, János, viola : Szabó Péter, gordonka : Tonházy Jakab

IX

Zár számla az 1888-ik évről.

A) Bevételek :

1. Beiratási és tandíjak	2981	frt	—	kr.
2. Pártoló tags. díjak	446	"	—	"
3. Városi segély	999	"	96	"
4. Hangversenyekből	245	"	—	"
5. Kamatok	14	"	98	"
6. Adományok	100	"	—	"
				<u>4786</u> <u>frt 94</u> <u>kr.</u>

B) Kiadások :

1. Fizetések, általányok	3698	frt	—	kr.
2. Lakbér	180	"	—	"
3. Fűtés és világ. költség	179	"	26	"
4. Nyomatvány s hird. költs.	45	"	30	"
5. Húrok s hangszer költség	51	"	14	"
6. Hangverseny ^o / _o	79	"	52	"
7. Vegyes kiadások	69	"	32	"
8. Adomány vizkárosoknak	303	"	04	"
				<u>4605</u> <u>frt 58</u> <u>kr.</u>

Bevételi többlet 181 frt 36 kr.

X.

Mérleg az 1888-ik évről.

A) Forgó tőke (rendelkezési alap) :

1. Készpénz		316 40
2. Hangszerek 1887. végén	1993 82	
növekedés	245 —	2233 82
3. Hangjegyek 1887. végén	1229 35	
növekedés	28 19	1257 54
4. Bútorok 1887. végén	506 06	
növekedés	20 —	526 06
5. Balogh F. előlege		68 —
	Összesen:	4406 82

B) Alaptőke :

1. Egyenleg 1887. végén:	3008 76
2. Csatolás forgó tőkéből:	50 —
3. Tak. pénzt. kamatok:	99 50
4. Szelvények:	48 58
	Összesen:
	3206 84

Kolozsvár

„KÖZMŰVELŐDÉS“ irodalmi intézet, kö- és könyvnyomda.

BCU Cluj / (Fejér Vilmos.) Library Cluj

1889